

KOSKE
KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUS

**KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUKSEN
KANNATUSYHDISTYS RY:N
TOIMINTASUUNNITELMA
VUODELLE 2013**

Julkaisija

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Käyntiosoite

Matarankatu 4

40100 Jyväskylä

www.koskeverkko.fi

Painopaikka, Jyväskylä, Sovatek

SISÄLLYS

1	KOSKEN ARVOT JA TAVOITE	2
2	TOIMINNAN YLEISET LINJAUKSET VUONNA 2013	3
3	KOSKEN PERUSTOIMINTA	5
	3.1 Kosken työryhmät ja työkokoukset	5
	3.2 Viestintä	7
	3.3 Sosiaalipoliittinen vaikuttaminen	8
	3.4 Osaamiskeskuksen sisäinen työ ja henkilöstöjohtaminen	9
4	KOSKEN PALVELUTOIMINTA	10
	4.1 Sosiaaliasiameistoiminta	10
	4.2 Kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä	11
	4.3 Konsultoiva erityislastentarhanopettaja	11
	4.4 Lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijaryhmä	12
	4.5 Koulutus ja konsultointi	13
5	KEHITTÄMIS- JA HANKETOIMINTA	13
	5.1 Osaamisen kehittäminen rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa	13
	5.2 Vanhus- ja vammaistyön kehittämishankkeen esiselvitys	14
	5.3 SARANA - Työelämän moniammatillinen oppimis- ja kehittämisareena - sosiaalialan pilotoinnista visioita hyvinvointialalle	15
6	KOSKEN TALOUS	16

1 KOSKEN ARVOT JA TAVOITE

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen työn perustana ovat yhteisesti pohditut periaatteet. Keskeiset arvomme ovat **avoimuus, luotettavuus ja yhdenvertaisuus**. Pyrimme edistämään näitä arvoja kaikessa toiminnassamme – niin omassa perustyössämme, palvelutoiminnassamme, hanke-työssämme kuin yhteiskunnallisessa vaikuttamistyössämmekin.

Avoimuudella tarkoitamme sitä, että:

- Toimintamme ja keskustelufoorumimme ovat avoimia kaikille sosiaalialan ammattilaisille ja muille toimijoille.
- Kokoamamme, tuottamamme ja välittämämme tieto on kaikkien saatavilla ja siten parannettavissa ja hyödynnettävissä.
- Olemme avoimia uusille ideoille ja ajatuksille ja kuuntelemme muita ihmisiä, organisaatioita ja yhteisöjä.

Luotettavuus tarkoittaa sitä, että:

- Teemme sen, mitä lupaamme ja teemme sen niin hyvin kuin osaamme.
- Kosken jakama ja välittämä tieto on pätevää ja luotettavaa.

Yhdenvertaisuus toteutuu Kosken työssä:

- Rohkaisemalla osallistumaan ja tuomaan esille ajatuksia koulutustaustasta, ammattiasemasta tai toimijatahosta riippumatta. Kohtelemme kaikkia alan toimijoita yhtä arvokkaina.
- Siten, että toimintamme tähtää yhteiskunnallisen eriarvoisuuden vähentämiseen ja kaikkien kansalaisten tasa-arvon edistämiseen.

Arvojen pohjalta muotoiltu Kosken perustehtävä on kiteytetty seuraavasti:

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus on maakunnallinen, vaikiintunut, joustava ja arvostettu sosiaalialan kehittämissyhteisö ammattilaisille ja muille toimijoille.

2 TOIMINNAN YLEISET LINJAUKSET VUONNA 2013

Vuosi 2013 alkaa suomalaisen sosiaali- ja terveydenhuollon kentällä suuren epävarmuuden tunnelmissa: taloudellinen tilanne kunnissa näyttää heikentyvän, kuntarakennemuutostusta pelätään tai toivotaan ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksen linjauksia yhä odotetaan. Samaan aikaan asiakasmäärät kasvavat mm. väestörakenteen muutoksen ja taloudellisen eriarvoisuuden kasvun vuoksi. Jotta sosiaali- ja terveyspalvelut kyettäisiin järjestämään kansalaisten tarpeita vastaavasti, tasa-arvoisesti ja kustannustehokkaasti, kaivattaisiin kipeästi valtakunnan tason poliittisia ja lainsäädännöllisiä ratkaisuja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, rahoittamisesta ja kehittämisestä.

Myös kuntatasolla kaivattaisiin nyt sosiaalipoliittista näkemystä siitä, mikä on asukkaiden hyvinvoinnin tila, mitkä ovat hyvin/pahoinvoinnin kriittiset kipupisteet, mitkä ovat tulevaisuuden haasteet ja millä niihin puututaan. Tämä edellyttää kunnollista tietopohjaa, joka tulee kerryttää asiakastyöstä saatavalla tiedolla, kuntalaisnäkemystään ja -kokemuksiaan kuulemalla ja keräämällä sekä asiakaskehittäjyyttä hyödyntämällä. Jos kunnilla ei ole vankkaa strategista pohjaa, joudutaan jatkuviin sieltä täältä tehtyihin satunnaisiin säästöihin, jotka kostaavat jossakin toisessa paikassa entistä suurempina kustannuksina ja sosiaalisina ja terveydellisinä ongelmina - pahoinvointina. Vankan perustan ja perusteluiden puute voi myös näkyä väestöryhmien epätasa-arvoisena kohteluna. Ryhmät, joilla on voimakkaat painostusryhmät ja yhteydet mediaan, saavat äänensä kuuluviin ja palvelunsa pidettyä.

Lainsäädännön uudistustyö jatkuu

Vuonna 2013 jatkovalmisteluun tuleva sosiaalihuoltolain luonnos antaa kunnille uusia eväitä pitkäjänteiseen ennakoivaan rakenteelliseen sosiaalipoliittiseen työskentelyyn. Samoin odotuksia herättää 1.3.2013 aloitettavaksi ilmoitettu järjestämislain valmistelutyö. Näissä tehtävissä osaamiskeskusella on mahdollisuus olla vaikuttajana sekä kuntien verkostoijana ja tukena.

Vuoden 2013 alkuun ajoittuu valtakunnallisten palvelurakenneselvittäjien työskentely. Itä-Suomen erityisvastuualueella työskentelee kolme selvittäjää:

Jorma Penttinen, johtajaylilääkäri, Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri

Tarja Kauppila, johtaja, Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Helena Lahtinen, perusturvajohtaja, Kuortane

Tutkimus-, koulutus- ja kehittämisrakenteen uudelleenorganisointi

Selvitystyössä yhtenä osa-alueena on myös tutkimus-, koulutus- ja kehittämistoiminnan uusi organisointi. Tässä asiassa osaamiskeskuksen tulevaisuus tulee uudelleen harkittavaksi osana erityisvastuualueen kokonaisuutta. Se asettaa Keski-Suomen osaamiskeskuksena, maakuntana, sairaanhoitopiirinä, jne. uuteen tilanteeseen. Myös Jyväskylän yliopiston ja ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan opetuksen ja tutkimuksen yhteistyölinjauksia joudutaan tarkastelemaan tältä pohjalta. Koske on kutsuttu mukaan ns. ISKE – hankkeeseen, jonka tehtävänä on ”KYS-erva-alueen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistä koskeva koordinaatio, työnjako, kehittämis- ja muut erityistehtävät (työryhmän ns. C-mallin pohjalta) – valtioneuvoston linjausten huomioiminen”.

Tutkimuksen, koulutuksen, kehittämisen ja käytännön yhteistyön tiivistämisen osalta uusiin haasteisiin varaudutaan toimimalla entistä tiiviimmin yhteistyössä oppilaitosten kanssa. Jyväskylän yliopiston ja SosNetin yhteistyönä on valmistumassa Katri Ylösen raportti ”Sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimusyhteistyön vahvistaminen”. Sen pohjalta on tarkoitus jatkaa vuonna 2013 yhteistyön tekemistä. Samoin Koske tukee vahvasti sosiaalityön yksikössä suunnitteilla olevaa näyttöön perustuvien ammattikäytäntöjen edistämistyötä. Tämän ns. Evidence Based Practice – keskuksen perustamista Jyväskylään pyritään viemään eteenpäin yhteistyössä.

Kaste-ohjelman mukainen kehittäminen

Keski-Suomessa on tavoitteena tukea kuntien sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamista yhdellä suurella Kaste-hankeella, joka tehosta sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiota. Siihen haetaan avustusta xx euroa. Päätös saadaan helmikuun loppuun 2013 mennessä. Hanke pitää sisällään sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen, tuottamiseen että kehittämiseen liittyvät osiot. Lisäksi siinä on vanhus- ja vammaispalveluiden kehittämiseen liittyvä osio, joka konkretisoi asiakastasolla sosiaali- ja terveydenhuollon integraation toteutusta.

Muu toiminta

Vuonna 2013 Koske jatkaa edelleen foorumina, joka tarjoaa sosiaalialan ammattilaisille avoimen ja turvallisen foorumin nostaa esiin uusia, kipeitä, tyhmiä tai vaikeita alan kysymyksiä. Tarjoamme myös entistä enemmän alan lyhyttä täydennyskoulutusta, sillä sitä meiltä on alettu kysyä. Sehän on osaamiskeskusten perustehtävää - sosiaalialan perus- ja erityisosaamisen turvaamista.

Vuonna 2013 Koske toimii vuorollaan valtakunnallisten osaamiskeskuspäivien järjestäjänä. Elokuussa toteutuvilla kaksipäiväisillä sosiaalialan osaamiskeskusten henkilöstölle tarkoitetuilla päivillä on tarjolla ajankohtaista tietoa sekä virkistystä ja verkostoitumista. Koulutussessioiden teemat tukevat osaamiskeskustyön sosiaalipoliittista strategiaa.

3 KOSKEN PERUSTOIMINTA

Kosken perustoimintaa säätelee osaamiskeskuslaki. Siitä olemme johtaneet neljä keskeistä tehtävääme, jotka ovat:

1. Tuemme sosiaalialan pitkäjänteistä kehittämistyötä
2. Kokoamme, yhdistämme ja välitämme sosiaalialan tieteellistä ja kokemuksellista tietoa
3. Vahvistamme ammattitaitoa sosiaalialalla
4. Teemme sosiaalipoliittista vaikuttamistyötä

3.1 Kosken työryhmät ja työkokoukset

Kosken maakunnalliset työryhmät

Kosken työssä keskeisinä foorumeina toimivat edelleen maakunnalliset työryhmät. Työryhmät kokoavat yhteen kunkin sisältöalueen toimijoita eri tahoilta. Osaamiskeskuslain hengen mukaisesti työryhmissä on mukana työelämän, koulutuksen ja tutkimuksen edustajia. Ne ovat avoimia kaikille kehittämistä kiinnostuneille ja henkilöille, joilla on mahdollisuus sitoutua maakunnalliseen työryhmätyöskentelyyn. Työryhmissä on mukana alan asiakastyön sekä johtamisen ammattilaisia kunnista, järjestöistä ja yksityiseltä sektorilta sekä asiakasjärjestöjen edustajia. Kosken työryhmät muodostavat perustan, jonka päälle kehittämistyö ja sen pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus voi maakunnassa rakentua. Työryhmien kautta maakunnan toimijoille välitetään myös valtakunnallista ajankohtaistietoa ja ne tarjoavat hyvän verkoston alueellisen tiedon kokoamiselle ja välittämiseksi osaamiskeskusorganisaation kautta valtakunnallisille toimijoille. Työryhmissä hahmotetaan kehittämisen punaista lankaa ja maakunnallista kokonaisuutta, tunnistetaan ajankohtaisia osaamisvajeita ja kehittämistarpeita sekä innovoidaan kuulokin tarvittavia kehittämisen toimia. Työskentely on hyvin vapaamuotoista ja dialogista.

Vuoden 2013 aikana työryhmien työskentelyssä tavoitellaan entistä tiiviimpää kytköstä tutkimustoimintaan. Työryhmien kokousten asialistoille nostetaan tutkimustarpeiden koontia, olemassa olevien tutkimushankkeiden esittelyä sekä tutkimustulosten jalkauttamista. Myös tiivistyvä yhteistyö terveydenhuollon kehittämisen kanssa tulee näkymään työryhmien käsittelemissä teemoissa sekä kokoonpanojen laajentumisena myös terveydenhuollon toimijoilla.

Kukin työryhmä kokoontuu vuoden aikana 2-4 kertaa. Kosken työntekijät toimivat koordinaattoreina, kokoavat ja toimivat linkkinä eri toimijoiden välillä, auttavat yhteiseen jäsenyykseen ja vastaavat tiedotuksesta. Kullekin työryhmälle valitaan puheenjohtaja Kosken ulkopuolelta. Työryhmien toiminta on avointa ja julkista ja muistiot liitetään Kosken kotisivuille kaikkien saataville.

Kosken työryhmät vuonna 2013:

1. Koulutusyhteistyöryhmä
2. Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmä
3. Vanhuspalveluiden työryhmä
4. Keski-Suomen päihde- ja mielenterveystyöryhmä
5. Vammaispalvelutyöryhmä

Kosken työkokoukset

Työkokouksissa tarjotaan alan ammattilaisille maakunnallisten kuulumisten ja kokemusten vaihdon ja hyvien käytäntöjen välittymisen tila. Työkokousten tarkoituksena on ammattilaisten osaamisen vahvistuminen ja palveluiden kehittäminen. Työkokoukset eivät korvaa ammatillista täydennyskoulutusta, vaikkakin niissä voi olla myös koulutuksellisia elementtejä. Työkokouksia toteutetaan avoimuuden, luotettavuuden ja yhdenvertaisuuden hengessä. Ne ovat avoimia kaikille teemasta kiinnostuneille ja kaikki osallistujat ovat samanarvoisia. Maakunnallisia työkokouksia järjestetään eri sisältöaluiden toimijoille kerran tai kahdesti vuodessa.

Kehittämishankkeiden päättyessä kysellään usein, kuka ottaa kopin hyvään alkuun päässeiden prosessien tukemisesta ja työntekijäryhmien koolle kutsumisesta. Kosken perushenkilöstön työpanos ei riitä kaikkien kehitettävien asioiden koordinointiin ja työnjakoa tehdään muiden maakunnan toimijoiden ja kehittäjien kanssa. Koske pyrkii suuntaamaan oman toimintansa kul-

loinkin eniten katvealueella oleville teema-alueille ja sellaisten työkokousten järjestämiseen, joille muutoin ei löydy vetäjää.

Koske järjestää vuoden 2013 aikana ainakin seuraavat työkokoukset:

1. Varhaiskasvatuksesta vastaavien ja koulutuksen ja tutkimuksen edustajien maakunnallinen työkokous
2. Vammaistyön työkokous
3. Vammaispalveluiden päätöksiä tekevien sosiaalityöntekijöiden ja kuntoutusohjauksen työkokous
4. Vanhustyön johdon työkokous
5. Vanhustyön päiväkeskusohjaajien työkokous
6. Vanhusten perhehoidon työkokous
7. Aikuissosiaalityön työkokous
8. Koulukuraattorien ja koulujen sosiaalityön työkokous
9. Sosiaali- ja terveystieteiden työkokous, yhteistyössä Keski-Suomen sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon yksikön kanssa, kahdesti vuoden aikana.

3.2 Viestintä

Kosken viestinnän peruspilarit ovat

- ulkoisen viestinnän selkeyttäminen ja tehostaminen
- sisäisen yhtenäisyyden vahvistaminen ja hyvän hengen ylläpito
- sähköisten viestikanavien ja teknologian hyödyntäminen

Toimintavuoden *ulkoisessa viestinnässä* hyödynnetään edellisen juhlavuoden tuotoksia: Juhlajulkaisua, Kosken esittelyvideota sekä Sosiaalialan positiiviset polut -kampanjan myötä rakennettuja kotisivuja ja facebookin viestikanavaa. Alkuvuodesta kootaan yhteen kampanjaan osallistuneiden näkemyksiä ja kokemuksia ja arvioidaan sen tuloksia. Koske herättelee edelleen keskustelua sosiaalialan positiivisen imagon ja näkyvyyden merkityksestä ja

parantamisen mahdollisuuksista sekä maakunnan kumppaneiden kesken että valtakunnallisesti osaamiskeskusverkoston kautta.

Kosken toiminnassa pohditaan huolellisesti sitä, mitä tilaisuuksia, seminaareja tai koulutuksia on tarkoituksenmukaista järjestää itse ja toisaalta panostetaan tehokkaammin olemassa olevan tiedon kokoamiseen ja välittämiseen. Menossa olevasta kehittämistoiminnasta, koulutuksista ja tilaisuuksista koetaan entistä systemaattisemmin tietoa ja jaetaan sitä alueen ammattilaisille.

Uutena avauksena otetaan käyttöön tiivis sähköinen Kosken tiedote.

Kosken kotisivujen, Koskeverkon, käyttöä tehostetaan. Koskeverkkoa uudistetaan rakenteellisesti ja sisällöllisesti sekä toteutetaan mahdollisesti kotisivujen teknisen toteutuksen ja hallinnoinnin muutokset.

Maakunnallisen Sonette yhteisöverkon jatkon suhteen toimitaan aktiivisessa roolissa maakunnan yhteisen tahtotilan ja toimenpiteiden aikaansaamiseksi. Valitun suunnan mukaisesti sitoudutaan omalta osaltamme kehitystyöhön. Koske ei voi kuitenkaan ottaa omaksi toiminnakseen tai vastuulleen koko yhteisöverkon sisällön päivittämistä ja kehittämistä.

Kosken toimintoihin ja hankkeisiin liittyviä raportteja julkaistaan edelleen Kosken Raportteja ja Tutkimuksia sarjoissa.

Sisäisen viestinnän, yhteisen työskentelyn ja kehittämistiedon arkistoinnin apuna Koskessa on käytössä Medikes liikelaitoksen hallinnoima sähköinen arkisto, Arkki. Toimintavuoden aikana otetaan Arkki entistä aktiivisempaan ja systemaattisempaan käyttöön niin Kosken perustoiminnassa, palvelutoiminnassa kuin hanketoiminnassakin.

Kosken toiminnassa on tärkeällä sijalla avoin tiedonkulku ja yhteisöllisyys. Työtilojen muutoksen ansiosta kaikki Kosken toimijat työskentelevät samassa kerroksessa, jolloin spontaani tiedonkulku ja kanssakäyminen tapahtuu luontaisesti kahvitaukojen ja keskustelevien lounaiden merkeissä.

Koko työyhteisön kuukausittaista palaverikäytäntöä ja Kosken oman kehittämissuunnitelman kokoontumisia jatketaan. Tarpeen mukaan kokoonnutaan lisäksi sisältöalueittain sovittuihin kokoontumisiin.

3.3 Sosiaalipoliittinen vaikuttaminen

Koske vastaa omalta osaltaan Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon koordinaatioryhmän toiminnasta ja maakunnan hyvinvointipoliittisesta kehittämistyöstä. Vuonna 2013 on Kosken puheenjohtajavuoro. Ryhmä ottaa kantaa mm. terveydenhuollon järjestämissuunnitelmaan, Keski-Suomen liiton linjauksiin ja Kaste - ohjelmaan. Lisäksi ryhmässä käsitellään maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisen kannalta keskeiset hankkeet..

Koske jatkaa sosiaali- ja terveysjohdon työkokousten järjestämistä yhteistyössä perusterveydenhuollon yksikön kanssa ja tarjoaa tukea johdon yhteistoiminnalle ja verkostoitumiselle.

Koske osallistuu aktiivisesti Keski-Suomen Liiton sosiaali- ja terveystalouden ennakointiryhmän toimintaan.

Vuonna 2013 tullaan edelleen käymään vilkasta keskustelua kuntarakenteista ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteista, koska kunnat antavat lausuntonsa kuntarakennelakiehdotuksesta ja sen edellyttämistä toimenpiteistä heti alkuvuodesta. Kosken erityisenä tehtävänä on näissä muutoksissa tuoda esiin sosiaalihuollon ääntä ja yrittää vaikuttaa siihen suuntaan, että kansalaisten ja asiakkaiden ääntä kuultaisiin näissä ratkaisuissa.

Kosken tehtävä on eri tilaisuuksissa kytkeä kehittämistyö laajempaan yhteiskunnalliseen yhteyteen ja herättää asiasta keskustelua.

3.4 Osaamiskeskuksen sisäinen työ ja henkilöstöjohtaminen

Kosken työyhteisössä panostetaan vilkkaaseen ajatusten vaihtoon, yhteisöllisyyteen ja mahdollisuuteen testata uusia ideoita ja näkemyksiä. Työyhteisömme elinehto on avoin vuorovaikutus ja luottamuksellisten suhteiden rakentuminen. Tähän vaikuttavat omalla käyttäytymisellään niin hallitus, johto kuin jokainen Kosken työyhteisössä työskentelevä. Erityistä vastuuta tulee kantaa yhteisöön uusina tulevista työntekijöistä ja harjoittelijoista. Jotta turvaamme työyhteisön toiminnan, toteutamme seuraavat asiat:

1. Hallitus kokoontuu vuoden 2013 aikana 7 kertaa.
2. Kosken kehittämissuunnitelma jatkaa toimintaansa keskustellen ja linjaten ajankohtaisia kysymyksiä sekä osaamiskeskus- että hanketyön tueksi.
3. Järjestämme työyhteisön kuukausikokoukset ja vapaamuotoisia tapaamisia eri teemojen ympärillä
4. Huolehdimme työyhteisön kehittämissuunnitelmuista ja työnohjauksesta sekä työterveyttä ylläpitävän liikunnan ja kulttuurin tukemisesta.
5. Järjestämme osaamiskeskustustyötä tukevaa koulutusta.
6. Järjestämme työyhteisön strategiapäiviä kaksi kertaa vuodessa. Myös hallituksen jäsenet kutsutaan strategiapäiviin.
7. Toteutamme työsuojelun toimintaohjelman ja turvallisuussuunnitelman edellyttämät toimet

4 KOSKEN PALVELUTOIMINTA

4.1 Sosiaaliasiamiestoiminta

Osaamiskeskus jatkaa ja kehittää vuonna 2004 aloittamaansa sosiaaliasiamiestoimintaa. Asiamiespalvelun hankkii Koskesta 21 kuntaa ja palvelun asukas pohja on noin 262 000 asukasta - 95 % Keski-Suomen maakunnan asukkaista. Eri kuntien asukkaita pyritään palvelemaan mahdollisimman tasapuolisesti ja tarpeiden mukaisesti. Päätoimisena sosiaaliasiamiehenä jatkaa Eija Hiekka ja Hannele Metsäranta vastaa oman työnsä ohessa osasta Jyväskylän kaupungin alueista toimimalla Palokan, Tikkakosken ja Vaajakosken alueiden sosiaaliasiamiehenä.

Sosiaaliasiamiestoiminta on puolueetonta ja riippumatonta asiakaspalvelua sekä sosiaalipalvelujen kehittämistyötä. Asiamies neuvoo ja tiedottaa palveluista ja pyrkii sekä vahvistamaan sosiaalihuollon asiakkaiden asemaa että edistämään asiakkaiden oikeuksien toteutumista. Sosiaaliasiamies kokoaa kunnittain palautetietoa sosiaalihuollon palvelujen toimivuudesta, seuraa asiakkaan oikeuksien ja aseman kehitystä sekä laatii niiden pohjalta vuosittain selvityksen kunnille.

Sosiaalialan osaamiskeskukset tuottavat sosiaaliasiamiespalvelun 77 kuntaan (22,9 % kunnista), joissa on 1 222 599 asukasta (22,6 % asukkaista). Koska sosiaalihuollon asiakkaiden asemasta ja sen kehityksestä ei kerrytetä vielä valtakunnallista palaute- ja seurantatietoa, sosiaalialan osaamiskeskusten sosiaaliasiamiehet suunnittelevat yhteistyön lisäämistä kuntakyselyiden ja vuosittaisten selvitysten laadinnassa. Toiminta on laajentunut muutamassa vuodessa merkittävästi ja jotta palvelu olisi mahdollisimman vaikuttavaa, on hyvä pyrkiä yhteiseen tiedonmuodostukseen niiltä osin kuin se on mahdollista ja perusteltua.

Valtaosa sosiaaliasiamiestyöstä on asiakaspalvelua ja tehtävään kuuluu myös runsaasti yhteistyötä julkisten ja yksityisten sosiaalihuollon palvelujen tuottajien, oppilaitosten, järjestöjen ja muiden sosiaalialan toimijoiden kanssa. Sosiaaliasiamiehet osallistuvat ammattitaitoa ylläpitävään ja kehittävään koulutukseen sekä tekevät yhteistyötä sosiaalialan palveluita kehittävien hankkeiden kanssa.

4.2 Kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä

Kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän yhdeksäntenä toimintavuonna palvelua tarjotaan edelleen ensisijaisesti Keski-Suomen maakunnan kunnille ja muille toimijoille, sekä Kangasniemen kunnalle. Hannele Metsäranta toimii edelleen myös työnohjaajana ja lastensuojelun edunvalvojana, johon tehtävään hän koulututui keväällä 2012. Työnohjausta ja lastensuojelun edunvalvontatyötä tehdään tarvittaessa myös Keski-Suomen maakunnan ulkopuolisille toimeksiantajille.

Yhteistyötä jatketaan Arvokas elämä –hankkeen kanssa. Hannele Metsäranta on toiminut konsultoivana työntekijänä hankkeen työntekijöille. Hannele Metsäranta toimii syksystä 2012 lähtien edelleen VOIKUKKIA –vertaisryhmätoiminnan koordinoijana Keski-Suomessa. Toiminnalla tuetaan huostaan otettujen lasten vanhempia heidän omassa vanhemmuudessaan ja yhteydenpidossa sijoitettuun lapseen.

Kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän palveluna tarjotaan edelleen konsultaatiota, työparityöskentelyä sekä pienimuotoista koulutusta lastensuojelun ja lasten huollon ja tapaamisoikeuden piiriin kuuluvissa asioissa. Hannele Metsäranta toimii edelleen myös täytäntöönpanosovittelijana. Kiertävältä erityissosiaalityöntekijältä saa työapua myös sukulaissijaisvanhemmuusselvityksiin ja lastensuojelutarpeen selvityksiin sekä lapsen läheisverkoston kartoituksiin. Hannele Metsäranta voi toimia toisena, lastensuojeluun perehtyneenä työntekijänä. Lastensuojelulain 13§:n mukaisena, lapsen asioista vastaavana sosiaalityöntekijänä toimii kunnan oma sosiaalityöntekijä.

Kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän toiminta perustuu edelleen suoritetaksaan; suoritteen hintaa ei tarkisteta vuoden 2013 alusta.

Hannele Metsäranta toimii Kosken koordinoiman Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmän sihteerinä ja tarvittaessa lastensuojelun moniammatillisen asiantuntijaryhmän sihteerinä.

Hannele Metsäranta toimii myös jatkossa Jyväskylän toisena sosiaaliamiehenä. Hän hoitaa Tikkakosken, Palokan ja Vaajakosken alueiden sosiaaliamiestyötä.

4.3 Konsultoiva erityislastentarhanopettaja

Kosken koordinoiman konsultoivan erityislastentarhanopettajan palveluja jatketaan vuonna 2013 viidettä vuotta. Sopijakunnat ovat Saarijärvi, Kyyjärvi, Kinnula, Kannonkoski, Kivijärvi, Hankasalmi ja Multia. Kuhmoisten kunta on tulossa uutena kuntana palvelun käyttäjäksi vuonna 2013.

Vuonna 2013 Hankasalmen, Multian ja Kuhmoisten kuntiin palvelut ostetaan yksityiseltä palveluntuottajalta tai palkkaamalla toinen erityislastentarhanopettaja. Kunnat maksavat toiminnasta aiheutuvat kulut suhteessa käyttämänsä palvelujen määrään.

Toiminnan tarkoituksena on turvata päivähoitolain 4a §:n mukainen erityislastentarhanopettajan palveluiden saatavuus, erityistä tukea tarvitsevien lasten ja hoidon kehittäminen ja lasten tuen tarpeisiin vastaaminen sekä henkilöstön osaamisen ja toimintakäytäntöjen kehittäminen.

Konsultoiva erityislastentarhanopettaja toimii kasvatuskumppanuuskouluttajana ja on mukana varhaiskasvatuskehittäjien työkokouksissa.

Toimintatapoina ovat mm. jalkautunut, suora henkilöstön ohjaus, pedagogisen toiminnan suunnittelu yhdessä henkilöstön kanssa sekä osallistuminen asiakastapaamisiin ja neuvotteluihin. Tehtävänä on myös uusimpaan tutkimukseen ja hyviksi todettuihin toimintamalleihin perustuva kehittämistyö.

4.4 Lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijaryhmä

1.1.2008 voimaan tulleen Lastensuojelulain (417/2007) 14 §:n mukaan "Kunnan tai useamman kunnan yhdessä tulee asettaa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajista, lapsen kasvun ja kehityksen asiantuntijoista sekä muista lastensuojelutyössä tarvittavista asiantuntijoista koostuva lastensuojelun asiantuntijaryhmä. Lastensuojelun asiantuntijaryhmä avustaa sosiaalityöntekijää lapsen huostaanottoa sekä sijaishuoltoa koskevien asioiden valmistelussa ja muussa lastensuojelun toteuttamisessa. Lisäksi asiantuntijaryhmä antaa lausuntoja lastensuojelutoimenpiteitä koskevan päätöksenteon tueksi."

Keski-Suomen kunnat ovat sopineet, että asiantuntijaryhmän toiminta annetaan Kosken vastuulle. Ryhmän toimintamallia kokeiltiin osana Lastensuojelun kehittämysyksikköhanketta. Ryhmän toiminta Koskessa käynnistyi vuoden 2009 alussa ja kunnat tekivät osaamiskeskuksen kanssa sopimuksen palvelun ostosta. Vuonna 2013 toimintaa arvioidaan yhdessä kuntien kanssa.

Ryhmän toimintaa koordinoi edelleen YM Pia Lahtinen. Palvelu ostetaan Pesäpuu ry:ltä. Asiantuntijaryhmän kokoonpanoa laajennetaan tarpeen mukaan, jottei synny jääviystilanteita.

4.5 Koulutus ja konsultointi

Kosken toiminnassa on vähitellen kasvanut koulutus- ja konsultointitoiminnan osuus. Koskelta tilataan pienimuotoisia selvityksiä, lyhytkestoista täydennyskoulutusta ja pienimuotoista konsultointia. Tämä vastaa useimpien kuntien tarpeeseen henkilöstön perus- tai erityisosaamisen ylläpitämiseksi. Vuodelle 2013 on tässä vaiheessa tiedossa STM:lle tehtävä Keski-Suomen kuntia koskeva ”Kehitysvammaisten henkilöiden asumisen ja siihen liittyvien palvelujen järjestämistä koskevien alueellisten suunnitelmien tarkentaminen ja toimeenpano” – selvitys. Lisäksi mm. hankkeissa tarvitaan eri tyyppisiä analyysejä ja selvityksiä. Pyrimme vastaamaan näihin erilaisiin yhteistyötarpeisiin.

5 KEHITTÄMIS- JA HANKETOIMINTA

5.1 Osaamisen kehittäminen rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa

Osaamisen kehittämistyössä käynnistyy 2013 kuudes toimintavuosi. Kehittämistyötä koordinoi Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) toimeksiantannosta Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen koulutuspäällikkö Tuula-Leena Raiski. Henkilöresurssit vahvistuvat, kun koulutuspäällikön työpariksi saadaan suunnittelija Minna Kesänen toimintavuoden alusta.

Uusien verkkokurssien tuottaminen jatkuu. Peliongelmiin ehkäisy -verkkokurssi (2 op) pilotoidaan ja arvioidaan keväällä. Lisäksi tuotetaan vastaavanlaajuinen Peliongelmat ja mielenterveystyö -verkkokurssi ja käynnistetään työterveyshuollon henkilöstölle tarkoitettua verkkokurssin suunnittelu. Tuotantoprosessit toteutetaan koulutuspäällikön koordinoimana monialaisena yhteistyönä.

Rahapeliongelmiin ehkäisy ja hoito -verkkokursseja (6 op) järjestetään sekä täydennys- että tutkintokoulutuksena yhteistyössä ammatillisten oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen kanssa eri puolilla Suomea. Toimintavuoteen on suunniteltu 6-8 uutta kurssia ja kaksi aiemmin aloitettua kurssia jatkuu. Lisäksi kurssi on sisällytetty Ongelmapelaajien erityisohjaaja -oppisopimus-koulutukseen. THL subventoi täydennyskoulutuskurssien osallistumismaksuja 250 euroa/opiskelija vuonna 2013. Lisäksi THL kustantaa peliongelmiin tuki- ja hoitopalvelumallia kehittävien kahden aluepilotin henkilöstölle yhteensä 10 opiskelupaikkaa. Kurssipohjien läpikäyminen jatkokehitystarpeita ajatellen tehdään myös toimintavuoden aika-

na. Kurssialustan teknisen ylläpitäjän ja tuen puitesopimuksen kilpailutus järjestetään syksyllä. Netti- ja peliongelmat ja opiskelukyky -verkkokurssia (1-2 op) toteutetaan Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (YTHS) ja THL:n yhteistyönä YTHS:n kuudessa toimipisteessä. Kurssia aletaan toteuttaa myös oppilaitosten ja korkeakoulujen sekä THL:n yhteistyönä.

Kouluttajakoulutuksena toteutetaan oppilaitosten ja korkeakoulujen opetushenkilöstölle tarkoitettu Rahapeliongelmiin ehkäisy ja hoito -verkkokurssi. Kouluttajaverkoston toimintaa kehitetään kouluttajille vuonna 2012 tehdyn kartoituksen pohjalta.

Rahapelihaittatyön integroimiseksi kuntien päihde-, mielenterveys- ja hyvinvointistrategioihin laaditaan suunnitelma ja käynnistetään toiminta esimerkiksi havahdutus- ja koulutuksina. Toteutuksessa hyödynnetään soveltuvia yhteistyörakenteita.

Yhteistyö rahapeliongelmiin erikoistuneiden palvelujen, alan kehittäjien ja verkostojen, oppilaitosten, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstön sekä rahapeliyhteisöjen kanssa jatkuu tiiviinä. Eri toimijoiden tuottamia koulutuksia koordinoidaan ja tuetaan esimerkiksi Koulutuskoosteen tuottamisella ja tekemällä yhteistyötä Ongelmapelaajien erityisohjaaja -koulutuksen kanssa. Valtakunnallisessa Nuori2013-tapahtumassa Osaamisen kehittämisen yhteydessä on yhteinen työpaja Pelitaito- ja Pelituki-hankkeiden kanssa. Pelihaitat-verkkosivujen sisältöä tuotetaan tarpeen mukaan.

5.2 Vanhus- ja vammaistyön kehittämishankkeen esiselvitys

Vanhus- ja vammaistyön kehittämishanketta valmistellaan Keski-Suomen liiton ja maakunnan 22 kunnan rahoittamassa esiselvityshankkeessa ajalla 25.10.2012 – 25.2.2013. Esiselvityksen tekee Vanhus Kaste II –hankkeen Keski-Suomen kehittäjä Timo Itäpuisto. Hankkeeseen on tarkoitus hakea rahoitusta Kaste –ohjelma II:sta vuoden 2012 lopussa päättyvässä hankesuunnitelmassa. Sosiaali- ja terveysministeriö on luvannut päätökset hankehakemuksista helmikuun 2013 aikana, joten vuoden 2015 loppuun kestäväksi suunniteltu hanke käynnistyy aikaisintaan maaliskuussa. Hankkeen hallinnoija ja Kosken rooli hankkeessa tarkentuvat vuoden loppuun mennessä, kun maakunnan yhteinen hankehakemus laaditaan. Kaste ohjelma ei mahdollista Kosken toimimista hankkeen hallinnoijana mutta mahdollista on, että hallinnoija ostaa hankkeen toteutuksen Koskelta.

Suunniteltavan vanhus- ja vammaishankkeen alustavat pääteemat liittyvät itsenäisen elämän ja asiakasvastuullisuuden kehittämiseen. Tavoitteena on

palveluiden toimintakulttuurin ja ideologian muuttaminen sekä uusien välineiden kehittäminen palveluvalikkoon yhdessä asiakkaiden kanssa. Alustavana ajatuksena on, että hankkeessa työskentelisi 2,5 työntekijää. Budjetti ja muut resurssit tarkentuvat esiselvityksen aikana. Vanhus- ja vammaistyön hanke tullaan mahdollisesti kytkemään osaksi laajempaa maakunnallista kas-
tehankekokonaisuutta. Myös tämä kytkös selvitetään esiselvityksen aikana.

5.3 SARANA - Työelämän moniammatillinen oppimis- ja kehittämisaireena - sosiaalialan pilotoinnista visioita hyvinvointialalle

Kolmivuotinen SARANA hanke päättyy maaliskuussa 2013. Koulutuksen ja työelämän oppimis- ja kehittämisaireenalla on kehitetty sosiaalityön, sosiaaliohjauksen ja psykologian moniammatillista asiakastyötä ja käytännön opetusta. Jyväskylän kaupungin sosiaali- ja perhepalveluiden aitoon asiakastyöhön sijoituvassa kehittämisprosessissa on pilotoitu moniammatillisen asiakastyön intensiivijakso, tilannearviotyöskentelyn malli ja kirje asiakasdokumentin muotona. SARANA:ssa kehitetty moniammatillisen tilannearvion työskentelymalli on todettu tehokkaaksi erityisesti kriisiytyneissä ja monialaista osaamista vaativissa asiakastilanteissa. Asiakkaat ovat kokeneet tul-
leensa kuulluiksi ja tavoite asiakkaan nostamisesta keskiöön oman asiansa hoitamisessa on palautteen mukaan toteutunut. Lisäksi opiskelijat ovat arvi-
oineet saaneensa elävää oppia ja aitoja kokemuksia asiakastyöhön. SARANA-jakson suorittaneiden opiskelijoiden joukosta on myös ollut hel-
pompia rekrytoida asiakastyöhön valmiimpia sijaisia. Hanketta on hallinnoi-
nut Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Muut osatoteuttajat ovat Jyväskylän kaupunki, Jyväskylän yliopiston psykologian laitos ja sosiaalityön yksikkö sekä Koske. Rahoitus on saatu Euroopan sosiaalirahastosta ja päärahoittaja toimii Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Kosken kehittämispäällikön työpanosta on suunnattu SARANA-hankkeeseen suunnitelmien mukaisesti vuosittain (n. 40-50 tuntia/vuosi). Alkuvuoden 2013 aikana tiedotetaan hankkeen tuloksista ja sen tuotoksia levitetään edelleen muihin kuntiin ja asiakastyön organisaatioihin. Keväällä hankekauden päättyessä toteutetaan oppimisaireenan strukturoitu, mutta ”kutistettu” versio, jonka toimivuutta testataan osana oppilaitosten ja Jyväskylän kaupungin normaalia toimintaa. Tähän SARANA:n vakiinnuttamiskokonaisuuteen kutsutaan mukaan myös muiden kuntien ammattilaisia. Kosken rooli tulee painottumaan erityisesti tähän maakunnallisen yhteiskehittämisen organisointiin.

6 KOSKEN TALOUS

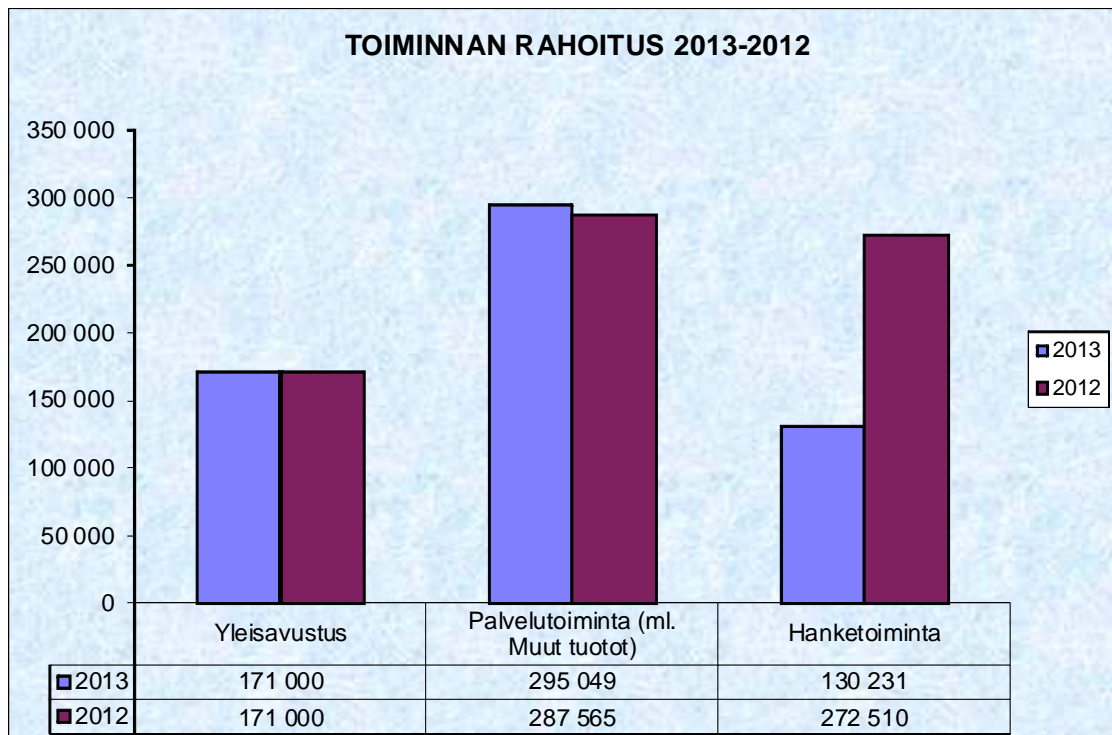
Vuonna 2013 kokonaistuottoja ennakoidaan kertyvän yleisavustus mukaan lukien 596 280 euroa, missä vähennystä kuluvan vuoden budjettiin n. 18 %. Tilinpäätöstoteumaan 2011 verrattuna kokonaistuottojen oletetaan vähenevän noin 11 %.

Palvelutoiminnan tuottoja arvioidaan kertyvän yhteensä 217 488 euroa. Jatkavista toiminnoista sosiaaliasiamiehen palvelun tuottoja arvioidaan kertyvän kuluvan vuoden ennusteen mukaisesti 94 290 euroa. Kiertävän lastensuojelun erityistyöntekijän palvelujen tuottoarvio on 46 200 euroa, mikä vastaa kuluvan vuoden tavoitetta ja myös ilmeistä toteumaa. Kiertävä erityislastentarhaopettaja-palvelun sopimustuotto on 76 998 euroa. Konsultointi- ja koulutusmyyntitavoitteeseen tulee lisäystä noin 9 000 euroa. Kokonaisuudessaan palvelutoiminnan tuottotavoite on noin 18 600 euroa kuluvan vuoden tavoitetta suurempi. Vuoden 2011 toteuma oli noin 247 000 euroa. Palvelutoiminta suhteellinen osuus nousee kuitenkin 41 %:iin kokonaistuotosta.

STM:n yleisavustusta on budjetoitu 171 000 euroa. Yleisavustus kattaa noin 28% kokonaisrahoituksesta.

Budjetoidut ja varmistuneet hankerahoitukset koostuvat STM-rahoitteisesta Pelihaitta-projektista (120 000 euroa) ja Vanhus- ja vammaispalveluiden kehittämishankkeesta (10 320 euroa). Nämä kattavat viidenneksen yhdistyksen kokonaisrahoituksesta. Muita tuottoja oletetaan kertyvän yhteensä n.47 500 euroa, mistä suurin osa on ns. läpilaskutustuottoja muilta Kosken tilojen toimijoilta (noin 38 600 euroa).

Päätoimialoittain budjetoidut jakaumat vuonna 2013 - 2012 ovat seuraavat:

Kulupuolen suurimman erän muodostavat henkilöstömenot, joita oletetaan kertyvän vajaat 376 0231 euroa, mikä on edellisvuosien tavoin vajaat 2/3 kokonaiskuluista. Budjetoituja henkilötyövuosia on 7,3, mikä reilun yhden henkilötyövuoden verran kuluu vuotta vähemmän (8,7 htv). Vuokramenoja kertyy 86 562 euroa, missä on tilajärjestelyistä johtuvaa lisäystä n. 6 000 euroa. Muut toimintakulut ovat 132 000 euroa, missä toiminnan kokonaisvolyymin mukailleen vähennystä vajaat 50 000 euroa. Korvausinvestoinnit on budjetoitu suoraan käyttötalouteen.

Tilikauden ylijäämää osoitetaan ei voittoatuottavaa toimintaperiaatetta noudattaen 540 euroa.

	BUDJ. 2013	BUDJ. 2012	TOT-% B13-B12	TP 2011	TOT-% B13-TP11
VARSINAISEN TOIMINNAN TUOTOT					
Toimintatuotot	217 488,00	207 798,23	104,66	230 244,09	94,46
Koulutus- ja konsultointituotot	30 000,00	21 032,00	142,64	17 161,77	174,81
Muut tuotot	177 792,21	331 244,19	53,67	252 281,14	70,47
VARSINAINEN TUOTOT YHTEENSÄ	425 280,21	560 074,42	75,93	499 687,00	85,11
VARSINAISEN TOIMINNAN KULUT					
HENKILÖSTÖKULUT					
Toimihenkilöiden palkat	-267 122,54	-335 198,04	79,69	-278 625,64	95,87
Tuntipalkat	0,00	0,00	0,00	-7 696,96	0,00
Muut palkkamenot	-42 724,04	-52 736,23	81,01	-54 199,82	78,83
Sosiaalikulut	-66 384,68	-80 895,93	82,06	-67 069,28	98,98
HENKILÖSTÖMENOT YHTEENSÄ	-376 231,26	-468 830,20	80,25	-407 591,70	92,31
TOIMITILAVUOKRAT					
Toimitilavuokrat	-86 562,96	-80 404,38	107,66	-78 362,88	110,46
VUOKRAT YHTEENSÄ	-86 562,96	-80 404,38	107,66	-78 362,88	110,46
MUUT KULUT					
Matka- ja majoituskulut	-30 200,00	-42 600,00	70,89	-30 045,15	100,52
Henkilöstön koulutuskulut	-4 190,00	-3 720,00	112,63	-6 660,49	62,91
Muut henkilöstökulut	0,00	0,00	0,00	1 021,60	0,00
Muut vuokrat	-4 100,00	-4 800,00	85,42	-6 080,71	67,43
Aine- ja tarvikeostot	-1 050,00	-1 950,00	53,85	-6 637,73	15,82
Käyttö- ja ylläpitokulut	-13 230,00	-9 000,00	147,00	-18 966,32	69,76
Myynti-markkinointikulut	-3 600,00	-5 200,00	69,23	-4 714,23	76,36
Edustuskulut	-1 400,00	-1 850,00	75,68	-2 824,88	49,56
Konttori- ja hallintokulut	-30 850,00	-28 433,09	108,50	-32 681,90	94,39
Vakuutukset	-626,00	-620,00	100,97	-614,02	101,95
Ostetut palvelut	-43 700,00	-82 536,56	52,95	-44 020,89	99,27
MUUT KULUT YHTEENSÄ	-132 946,00	-180 709,65	73,57	-152 224,72	87,34
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-595 740,22	-729 944,23	81,61	-638 179,30	93,35
POISTOT					
Käyttöomaisuuspoistot	0,00	-350,00	0,00	-407,55	0,00
KÄYTTÖTALouden JÄÄMÄ (+/-)	-170 460,01	-170 219,81	100,14	-138 899,85	122,72
SATUNNAISERÄT					
Rahoitus- ja satunnaiset kulut	0,00	0,00	0,00	-1 085,75	0,00
YLEISAVUSTUKSET					
Yleisavustukset	171 000,00	171 000,00	100,00	170 725,00	100,16
TUOTTOJÄÄMÄ ennen tilinpäätössiirtoja	539,99	780,19	69,21	30 739,40	1,76

K O S K E
KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUS

Julkaisija

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Käyntiosoite
Matarankatu 4

40100 Jyväskylä

www.koskeverkko.fi